



HDR-16080002030401

Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) (CBCS) Examination

November / December – 2017

Advanced Cost & Financial Accounting

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(૨) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

૧ (અ) નીચેની માહિતી પરથી ગણતરી કરો :

૮

- (૧) વેચાણ
(૨) સમતૂટ બિંદુએ વેચાણ
(૩) સ્થિર ખર્ચ અને
(૪) નફો
- સલામતીનો ગાળો રૂ. ૧૫,૦૦૦ જે વેચાણના ૩૦% છે.
- નફા-જથ્થા ગુણોત્તર ૪૦%.

(બ) SS મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની ત્રણ વસ્તુઓ X, Y અને Zનું ઉત્પાદન કરે છે. ૧૨ તા. ૩૧મી માર્ચ ૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વસ્તુ	એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (રૂ.)	ફાળો (%)	વેચાણ એકમોનું મિશ્રણ (%)
X	4,000	10	50
Y	3,000	20	40
Z	2,000	40	10

કુલ સ્થિર ખર્ચ રૂ. ૨૬,૦૦,૦૦૦.

ઉપરની માહિતી પરથી સમતૂટ બિંદુ એકમોમાં મેળવો.

જો વસ્તુ X, Y અને Zનું પ્રમાણ બદલીને ૩૦%, ૫૦% અને ૨૦% થાય અને અન્ય કોઈ ફેરફાર નથી તો નવું સમતૂટ બિંદુ મેળવો.

અથવા

- ૧ CK કંપની લિ.નું બજેટ ૨૫,૦૦૦ એકમોનાં ઉત્પાદન અને વેચાણ માટે ૨૦ નીચેની વિગતો પૂરી પાડે છે. એકમદીઠ પડતર રૂ. ૧૨.

વિગત	એકમદીઠ (રૂ.)
વેચાણ કિંમત	૧૬-૦૦
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૭-૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧-૦૦
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	૪-૦૦

૨૦૧૫ અને ૨૦૧૬ના વર્ષ માટે ઉત્પાદન અને વેચાણનો જથ્થો નીચે મુજબ હતો :

વિગત	૨૦૧૫	૨૦૧૬
ઉત્પાદન (એકમો)	૨૫,૦૦૦	૨૫,૦૦૦
વેચાણ (એકમો)	૨૦,૦૦૦	૩૦,૦૦૦

તમારે નીચેની પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરી બન્ને વર્ષ માટે નફો-નુકસાન દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે :

- (A) સમાવેશી પડતર પદ્ધતિ
- (B) સીમાંત પડતર પદ્ધતિ
- (C) નફા-નુકસાનમાં તફાવત અંગેના કારણો જણાવો.

૨ RR લિ. પોતાના હિસાબો સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી રાખે છે. નીચેની વિગતો ૨૦ તા. ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની આપેલી છે :

વિગત	ઉધાર (રૂ.)	જમા (રૂ.)
શેરમૂડી	-	૧૦,૦૦,૦૦૦
અનામતો	-	૧,૦૦,૦૦૦
ખરીદીના લેણદારો	-	૭૫,૦૦૦
ખર્ચના લેણદારો	-	૧૦,૦૦૦
ફી હોલ્ડ મકાન (મૂ.કિં.)	૨,૫૦,૦૦૦	-
પ્લાન્ટ અને મશીનરી (મૂ.કિં.)	૬,૫૦,૦૦૦	-
પ્લાન્ટ અને મશીનરીના ઘસારાની જોગવાઈ	-	૫૦,૦૦૦
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૧,૧૦,૦૦૦	-
ચાલુકામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૨૦,૦૦૦	
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૩૦,૦૦૦	-
દેવાદારો	૧,૦૦,૦૦૦	-
બેંક	૭૫,૦૦૦	-
	<u>૧૨,૩૫,૦૦૦</u>	<u>૧૨,૩૫,૦૦૦</u>

નીચેની વિગતો એપ્રિલ, ૨૦૧૭ના માસની આપેલી છે :

વિગત	રૂ.
કાચા માલની ઉધાર ખરીદી	૪,૮૫,૦૦૦
વેપારીને પરત કરેલ કાચો માલ	૨૦,૦૦૦
ઉત્પાદન માટે આપેલ માલ	૪,૨૫,૦૦૦
ઉત્પાદન વિભાગમાંથી પરત માલ	૧૦,૦૦૦
ઉત્પાદકીય મજૂરી	૧,૨૫,૦૦૦
અનઉત્પાદકીય મજૂરી	૨૫,૦૦૦

પગાર ચૂકવ્યો :

વહીવટ માટે ૫૦,૦૦૦

વેચાણ-વિતરણ માટે ૩૭,૫૦૦

પરોક્ષ ખર્ચ થયેલ પરંતુ ચૂકવેલ નહીં

ઉત્પાદન ૧,૫૦,૦૦૦

વહીવટ ૨૫,૦૦૦

વેચાણ-વિતરણ ૫૦,૦૦૦

પ્લાન્ટ અને મશીનરી પર ઘસારો ૨૫,૦૦૦

ઉધાર વેચાણ ૧૦,૦૦,૦૦૦

દેવાદારો પાસેથી મળેલ રોકડ ૯,૭૫,૦૦૦

ચેકથી ચૂકવ્યા :

ખરીદીના લેણદારો ૫,૦૦,૦૦૦

ખર્ચના લેણદારો ૨,૧૫,૦૦૦

ઉત્પાદન ખાતે ફાળવેલ ઉત્પાદન ખર્ચ ૧,૯૫,૦૦૦

ઉત્પાદન ખાતે ફાળવેલ વહીવટી ખર્ચ ૭૨,૫૦૦

વેચાણ વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી ૯૦,૦૦૦

આખર સ્ટોક :

ચાલુકામ ૧,૦૫,૦૦૦

તૈયાર માલ ૧,૦૭,૫૦૦

એપ્રિલ, ૨૦૧૭ માટે જરૂરી ખાતાંઓ તૈયાર કરો અને ૩૦મી એપ્રિલ,
૨૦૧૭ના રોજનું કાચું-સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

૨ CK પોતાના હિસાબો સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી રાખે છે.

૨૦

૩૧મી માર્ચ, ૨૦૧૬ના રોજનું કાયું-સરવૈયું

વિગત	ઉધાર (રૂ.)	જમા (રૂ.)
શેરમૂડી	-	૨,૪૦,૦૦૦
નફા-નુકસાન ખાતું	-	૯૭,૫૦૦
ઘસારાની જોગવાઈ	-	૧૫,૦૦૦
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૫૪,૦૦૦	-
તૈયાર માલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૩૯,૦૦૦	-
ચાલુ-કામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૫૧,૦૦૦	-
લેણદારો	-	૨૨,૫૦૦
બેંકસિલક	૩૦,૦૦૦	-
સ્થિર મિલકતો	૧,૬૫,૦૦૦	-
દેવાદારો	૩૬,૦૦૦	-
	<u>૩,૭૫,૦૦૦</u>	<u>૩,૭૫,૦૦૦</u>

માર્ચ, ૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના વ્યવહારો :

વિગત	રૂ.
માલસામાનની ખરીદી	૩,૦૦,૦૦૦
ઉત્પાદન માટે આપેલ માલસામાન	૩,૦૦,૦૦૦
સમારકામ માટે આપેલ માલસામાન	૬,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૨,૬૧,૦૦૦
પરોક્ષ મજૂરી	૧૨,૦૦૦
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાત	૧,૪૪,૦૦૦
કારખાના ખર્ચ ચેકથી ચૂકવ્યો	૧,૨૦,૦૦૦

વહીવટી ખર્ચ ચેકથી ચૂકવ્યો	૩૬,૦૦૦
વેચાણ ખર્ચ ચેકથી ચૂકવ્યો	૪૨,૦૦૦
ઘસારો (કારખાનાને લગતો)	૪,૫૦૦
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	૮,૪૦,૦૦૦
લેણદારોને ચૂકવ્યા	૩,૦૬,૦૦૦
કાયમી મિલકતોની ખરીદી	૬,૦૦૦
આવકવેરો	૬૦,૦૦૦
દાન	૩,૦૦૦
બેંકલોનનું વ્યાજ	૧,૮૦૦
વર્ષ દરમિયાન તૈયાર માલનું ઉત્પાદન (પડતર કિંમત) ...	૬,૩૦,૦૦૦
વેચાણ પડતર (પડતર કિંમત)	૬,૬૦,૦૦૦
તૈયારમાલનું શાખ પર વેચાણ	૮,૦૦,૦૦૦

તમે વર્ષ ૨૦૧૬-૨૦૧૭ માટે જરૂરી ખાતાંઓ તૈયાર કરો અને ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૧૭ના રોજનું કાચું-સરવૈયું તૈયાર કરો.

૩ એકમે મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની લિ.ની પડતરની ખાતાવહી અને ૧લી જુલાઈ ૨૦૧૭ના રોજની બાકીઓ નીચે મુજબ છે :

વિગત	ઉધાર (રૂ.)	જમા (રૂ.)
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાચું	૧,૨૪,૦૦૦	-
ચાલુકામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૬૨,૫૦૦	-
તૈયારમાલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૧,૨૪,૦૦૦	-
ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	૮,૪૦૦	-
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	-	૧૨,૦૦૦
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	૬,૨૫૦	-
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	-	૩,૧૩,૧૫૦
	<u>૩,૨૫,૧૫૦</u>	<u>૩,૨૫,૧૫૦</u>

નીચેના વ્યવહારો તા. ૩૦મી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતાં ત્રિમાસિક સમયગાળા માટેના છે :

વિગત	રૂ.
માલસામાનની ખરીદી	૪,૮૦,૧૦૦
ઉત્પાદન માટે આપેલ માલ	૪,૭૭,૪૦૦
સમારકામ માટે આપેલ માલ	૪૧,૨૦૦
વહીવટી ઓફિસ માટે આપેલ માલ	૩,૪૦૦
વેચાણ વિભાગ માટે આપેલ માલ	૭,૨૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧,૪૯,૩૦૦
પરોક્ષ મજૂરી	૬૫,૦૦૦
આવક માલ ગાડાભાડું	૮,૪૦૦
ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ	૨,૪૨,૨૫૦
ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાત	૩,૫૯,૧૦૦
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	૭૪,૦૦૦
ઉત્પાદન ખાતે ફાળવેલ વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	૫૨,૯૦૦
વેચાણ ખાતે ફાળવેલ વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	૧૪,૮૦૦
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ	૬૪,૨૦૦
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચની વસૂલાત	૮૨,૦૦૦
તૈયાર માલનું ઉત્પાદન	૯,૫૮,૪૦૦
તૈયાર માલનું વેચાણ	૯,૭૭,૩૦૦
વેચાણ કિંમત	૧૪,૪૩,૦૦૦

ઉપરના વ્યવહારો જરૂરી ખાતાઓમાં નોંધી તા. ૩૦મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૭ના રોજનું કાર્યું સરવૈયું તૈયાર કરો.

અથવા

૩ તા. ૧લી એપ્રિલ ૨૦૧૬ના રોજની નીચેની બાકીઓ SK લિ.ના ચોપડાઓમાંથી ૧૫ લેવામાં આવી છે :

વિગત	ઉધાર (રૂ.)	જમા (રૂ.)
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૨૬,૨૫૦	-
ચાલુકામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૧૨,૮૪૦	-
તૈયારમાલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	૬,૫૧૦	-
ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	૪૦૦	-
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતું	-	૨૦૦
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતું	-	૪૫,૮૦૦
	૪૬,૦૦૦	૪૬,૦૦૦

તા. ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૧૭ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો :

વિગત	રૂ.
માલસામાનની ખરીદી	૧,૮૧,૮૨૦
ખાસ કામ માટે ખરીદેલ માલસામાન	૫,૮૫૦
મજૂરી ખર્ચ :	
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧,૧૫,૮૮૧
કારખાનાની મજૂરી	૨૮,૬૨૮
વહીવટી ખર્ચ	૨૦,૧૮૩
વેચાણ-વિતરણ ખર્ચ	૧૨,૭૫૬
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવ્યો	૩૧,૨૮૬
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવ્યો	૨૮,૬૩૮
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચ ચૂકવ્યો	૧૮,૨૯૦
ઉત્પાદન માટે આપેલ માલસામાન	૧,૬૯,૫૦૩
સમારકામ માટે આપેલ માલસામાન	૭,૭૫૮
વેપારીને પરત કરેલ માલસામાન	૯૩૬
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી	૭૦,૨૩૦

વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી ૪૫,૪૫૦
 વેચાણ વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી ૨૮,૫૪૫
 ચાલુકામ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતાની આખરની બાકી ૧૮,૭૫૩
 તૈયારમાલ ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતાની આખરની બાકી ૭,૩૬૫
 વેચાણ ૪,૬૫,૦૦૦
 ઉપરની માહિતી પરથી જરૂરી ખાતાંઓ અને કાર્યું સરવૈયું તૈયાર કરો.

- ૪ ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ) ૧૫
- (૧) બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડનું મહત્ત્વ
 (૨) બેન્ચ માર્કિંગના પ્રકારો
 (૩) બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડનાં પાસાંઓ
 (૪) સમાન પડતર પદ્ધતિના અમલ માટે આવશ્યક પૂર્વશરતો
 (૫) આંતર પેઢી તુલનાની જરૂરિયાતો
 (૬) આંતર પેઢી તુલનાના ફાયદાઓ.

ENGLISH VERSION

Instructions : (1) Figures to the right side indicate marks.
 (2) Show necessary calculations as a part of answer.

- 1 (a) You are required to calculate : 8
- (1) Sales
 (2) Break even sales
 (3) Fixed cost and
 (4) Profit from the following information
 - Margin of safety Rs. 15,000 which is 30% of sales.
 - Profit volume ratio 40%.

- (b) SS Manufacturing Ltd. produces three products X, Y and Z. **12**
The following information of the year ending on 31st March, 2017 is as under :

Product	Per unit selling price Rs.	Contribution (%)	Sale mix of units sold (%)
X	4,000	10	50
Y	3,000	20	40
Z	2,000	40	10

Total fixed cost is Rs. 26,00,000.

From the above information calculate the breakeven point in terms of sales units.

If the sales mix for X, Y and Z is changed to 30%, 50% and 20% and there is no change in other items calculate new breakeven point.

OR

- 1 CK Co. Ltd. provides the budgeted information for the production and sales of 25,000 units. Per unit cost is Rs. 12. **20**

Particular	Per unit (Rs.)
Selling price	16-00
Direct material	7-00
Direct labour	1-00
Fixed overheads	4-00

Production and sales units for the year 2015 and 2016 were as under :

Particular	2015	2016
Production (units)	25,000	25,000
Sales (units)	20,000	30,000

You are required to prepare comparative profit and loss statement for both the year as per :

- Absorption costing
- Marginal costing
- Give the reasons for difference in profit - loss

- 2 RR Ltd. operates an integrated accounting system and following details are given for the year ended on 31st March, 2017 : 20

Particular	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Share capital	-	10,00,000
Reserves	-	1,00,000
Creditors for purchase	-	75,000
Creditors for expense	-	10,000
Freehold building at cost	2,50,000	-
Plant and machinery at cost	6,50,000	-
Provision for depreciation on plant and machinery	-	50,000
Material ledger control account	1,10,000	-
Work-in-progress ledger control account	20,000	-
Finished goods ledger control account	30,000	-
Debtors	1,00,000	-
Banks	75,000	-
	<u>12,35,000</u>	<u>12,35,000</u>

The following data for the month of April, 2017 are given :

Particular	Rs.
Raw material purchased on credit	4,95,000
Raw material returned to suppliers	20,000
Material issued to production	4,25,000
Material return from production department	10,000
Productive wages	1,25,000
Unproductive wages	25,000
Salaries paid :	
For administrative	50,000
For selling and distribution	37,500
Overhead expenses incurred but not paid :	
Production	1,50,000
Aministrative	25,000
Selling and distribution	50,000

Depreciation on plant and machinery	25,000
Sales on credit	10,00,000
Cash received from debtors	9,75,000
Paid the following by cheque :	
Creditors for purchase	5,00,000
Creditors for expenses	2,15,000
Allocation of production overheads to production	1,95,000
Allocation of administrative overheads to production	72,500
Allocation of selling and distribution overheads	90,000
Closing stocks :	
Work-in-progress	1,05,000
Finished goods	1,07,500

You are required to prepare necessary accounts for the month of April, 2017 and trial balance as on 30th April, 2017.

OR

- 2 CK Ltd. operates an integrated account system, provides the following information : 20

Trial balance as on 31st March, 2016

Particular	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Share capital	-	2,40,000
Profit and Loss Account	-	97,500
Provision for depreciation	-	15,000
Material ledger control account	54,000	-
Finished goods ledger control account	39,000	-
Work-in-progress ledger control account	51,000	-
Creditors	-	22,500
Bank balance	30,000	-
Fixed assets	1,65,000	-
Debtors	36,000	-
	3,75,000	3,75,000
	3,75,000	3,75,000

Transactions for the year ended on March, 2017 are given :

Particular	Rs.
Purchase of material	3,00,000
Material issued for production	3,00,000
Material issued for maintenace	6,000
Direct wages	2,61,000
Indirect wages	12,000
Absorption of factory overheads	1,44,000
Factory overheads paid by cheque	1,20,000
Administrative overheads paid by cheque	36,000
Selling overheads paid by cheque	42,000
Depreciation (related to factory).....	4,500
Received from debtors	8,40,000
Paid to creditors	3,06,000
Purchase of fixed assets	6,000
Income tax	60,000
Donation	3,000
Interest on bank loan	1,800
Finished goods produced during the year (At cost price)	6,30,000
Cost of sales at cost price	6,60,000
Sales of finished goods on credit.....	9,00,000

You are required to prepare necessary accounts for the year 2016-17 and trial balance as on 31st March, 2017.

- 3 ACME manufacturing company Ltd. opens the costing records with 15 the balances as in 1st July, 2017 as follows :

Particular	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Material ledger control account.....	1,24,000	-
Work-in-progress ledger control account	62,500	-
Finished goods ledger control account	1,24,000	-
Production overheads account.....	8,400	-
Administrative overhead account	-	12,000
Selling and distribution overhead account....	6,250	-
General ledger control account.....	-	3,13,150
	3,25,150	3,25,150

The following are the transactions for the quarter ended on 30th September, 2017 :

Particular	Rs.
Material purchased.....	4,80,100
Material issued to job.....	4,77,400
Material issued for work maintenance.....	41,200
Materials to administrative office.....	3,400
Materials to selling departments	7,200
Direct wages	1,49,300
Indirect wages	65,000
Carriage inward.....	8,400
Production overheads	2,42,250
Absorbed production overhead	3,59,100
Administration overheads	74,000
Allocation of administrative overhead to production ...	52,900
Administration overhead allocation to sales	14,800

Sales overheads.....	64,200
Sales overheads absorbed.....	82,000
Finished goods produced.....	9,58,400
Finished goods sold.....	9,77,300
Sales realization	14,43,000

You are required to record the above transactions in required accounts and prepare a trial balance as on 30th September, 2017.

OR

- 3** Following are the balances obtained from the books of SK Ltd. **15**
as on 1st April, 2016 :

Particular	Debit (Rs.)	Credit (Rs.)
Material ledger control account.....	26,250	-
Work-in-progress ledger control account	12,840	-
Finished goods ledger control account	6,510	-
Production overhead account	400	-
Administrative overhead account	-	200
General ledger control account.....	-	45,800
	46,000	46,000

The following are the transactions for the year ended on 31st March, 2017 :

Particular	Rs.
Purchase of material.....	1,81,920
Material purchase for special work	5,850
Wages :	
Direct wages	1,15,881
Factory wages	28,629
Administrative overheads	20,193
Selling and distribution overheads	12,756

Factory overhead paid	31,296
Administrative overheads paid	28,638
Selling and distribution overheads paid.....	19,290
Material issued for production	1,69,503
Material issued for maintenance.....	7,758
Material return to suppliers	936
Allocation of factory overheads	70,230
Allocation of administrative overheads	45,450
Allocation of selling and distribution overheads	28,545
Closing balance of work-in-progress	
ledger control account.....	18,753
Closing balance of finished goods	
ledger control account.....	7,365
Sales	4,65,000

From the above information prepare necessary accounts and trial balance.

- 4** Write short notes : (any **three**) **15**
- (1) Importance of Balance Score Card
 - (2) Types of Bench Marking
 - (3) Perspectives of Balance Score Card
 - (4) Pre-requisites to implement uniform costing
 - (5) Need of inter firm comparison
 - (6) Advantages of inter firm comparison.